

Katechéza v kontexte Novej Evanjelizácie

Téma, ktorá sa skrýva za týmito dvoma termínmi – nová evanjelizácia a katechéza – bola už viackrát v centre pozornosti, či už na popredných miestach v Cirkvi, alebo v dokumentoch venujúcich sa dejinám katechézy. V tomto prípade je naším cieľom iba zviditeľniť túto problematiku a naznačiť možné postupy do blízkej budúcnosti. Svoje úvahy by som chcel vsadiť do rámca apoštolskej exhortácie Pavla VI., *Evangelií nuntiandi* (EN), kde sa spomína ústredný problém, ktorý vystúpil na povrch hneď po koncile:

„Inou evanjelizačnou metódou, na ktorú by sa nemalo zabúdať, je vyučovanie katechizmu¹. Ľudský rozum, najmä detí a dospievajúcej mládeže, má si pomocou systematického vyučovania osvojiť základné poznatky a obsah pravdy, ktorú nám Boh zjavil a ktorú sa Cirkev v priebehu svojich dlhých dejín snažila stále bohatšie vyjadrovať. Určite nikto nebude popierať, že cieľom tohto vyučovania má byť, aby si ľudia navykli na kresťanský život, a že nemá byť iba rozumového rázu. Je isté, že evanjelizačné úsilie môže veľa získať katechetickým vyučovaním.“ (EN 44)

Pre hlbšie pochopenie tohto programového textu, je dobré v prvom rade pripomenúť kontext, v ktorom sa rozvíja uvažovanie tejto apoštolskej exhortácie. Pápež najskôr poukazuje na niekoľko privilegovaných ciest, ktorými je nevyhnutné uskutočňovať dielo evanjelizácie. Pozornosť zameriava na to „ako“ evanjelizovať,² pričom *svedectvo* považuje – viac ako čokoľvek iné – za prvý znak každého opravdivého diela evanjelizácie.³ A v tomto kontexte sa nachádza jeho vyhlásenie, ktoré sa stalo paradigmou: „Dnešný človek počúva radšej svedkov než učiteľov, a tých počúva len vtedy, ak sú zároveň svedkami“ (EN 41). Okrem toho pápež dodáva, že ohlasovanie je nevyhnutnou podmienkou pre účinnosť evanjelizácie, a zároveň tiež pripomína, aké dôležité je brať do úvahy novú kultúru, ktorá zaujíma stále väčší priestor a ktorej dôsledky vidíme aj dnes. Pápež hovorí o „kultúre obrazu“, ktorá prevládla nad „kultúrou slova“.⁴ V tomto scenári ohlasovania kládol Pavol VI.

¹ V preklade, ktorý použil autor je pojem „katechetické vyučovanie“ – pozn. prekladateľky.

² „Rozmýšľajúc v duchu o tomto, postačí nám, ak pripomenieme niektoré metódy, ktoré z toho alebo onoho dôvodu sú zásadne dôležité.“ (EN 40)

³ „Pre Cirkev prvým evanjelizačným prostriedkom je *svedectvo* skutočne kresťanského života, v ktorom sa človek úplne oddá Bohu a pritom s neobmedzenou horlivosťou miluje svojho bližného.“ (EN 41)

⁴ „Vieme dobre, že moderný človek má už dosť všelijakého rečnenia. Často ho to unavuje alebo ešte horšie, proti slovám priamo zatvrdzuje. Poznáme tiež názory rozličných psychológov a sociológov. Títo tvrdia, že moderný človek už prekonal civilizáciu slova, pre neho je zbytočná a neúčinná, lebo teraz žije v civilizácii

na prvé miesto Božie slovo, predovšetkým v rámci *liturgie*, a zdôrazňoval, že je podstatné venovať náležitú pozornosť homílii, aby z pohľadu evanjelizácie znovu nadobudla svoju plnú pastoračnú účinnosť.⁵

Rekonštrukcia tohto kontextu nám umožňuje vidieť katechézu zapojenú v prvom rade do služby ohlasovaného Božieho slova, ako neodmysliteľnú etapu evanjelizácie. Keby sme zabudli na tento aspekt, riskovali by sme, že katechéza bude zbavená toho, čo je pre ňu podstatné, a že nebude korešpondovať s pastoračným plánom Cirkvi. Ochudobnili by sme tým naše evanjelizačné úsilie.

Privádza nás to však aj k ďalšiemu aspektu, ktorý ukazuje na prvenstvo evanjelizácie pred katechézou. Môže sa to zdať samozrejmé, no má to niekoľko dôsledkov, ktoré treba brať do úvahy. Ide predovšetkým o to, že ak sa modifikuje základný termín (teda evanjelizácia), potom je vtiahnutý do procesu transformácie aj druhý termín (katechéza), ktorý je s ním spojený. Predstava, že Cirkev nastúpi na cestu novej evanjelizácie, no katechéza si zachová rovnaké charakteristiky, ako mala v minulosti – aj keď nedávnej – je nebezpečná a treba sa jej vyvarovať. Vzťah, ktorý spája „novú evanjelizáciu“ a „katechézu“, so sebou nevyhnutne prináša potrebu novej interpretácie katechetického procesu, chápaného vo svetle novej evanjelizácie: teda ako prostriedku, ktorý využíva kresťanská komunita na stretnutie sa s veriacimi i s tými, ktorí hľadajú zmysel života. Potreba katechézy, chápanej a rozvíjanej v *misionárskej* perspektíve, by sa nemala podceňovať ani v prípade veriacich. U tých, ktorí sú aktívnou súčasťou kresťanského spoločenstva, má povzbudiť vedomie, že je potrebné obnoviť silu ohlasovania. Pre hľadajúcich sa zasa môže stať skutočným nástrojom ohlasovania – v niektorých prípadoch prvého ohlasovania – aby postupne prijali novosť viery a jej význam pre život. Aby sme použili slová pápeža Františka z encykliky *Lumen fidei*:

obrazov. Tieto fakty by nás iste mali priviesť k tomu, aby sme hlásali evanjeliové poslanstvo modernými prostriedkami, ktoré táto civilizácia vynašla.“ (EN 42)

⁵ „Pretože obnovený poriadok posvätnéj liturgie vysoko hodnotí "liturgiu slova", mýlil by sa, kto by v homílii nevidel účinný a vhodný prostriedok evanjelizácie. Treba však poznať a vedieť uplatniť požiadavky a možnosti homílie, aby tak nadobudla svoju plnú pastoračnú účinnosť. Predovšetkým je nutné, aby sme boli o jej pôsobivosti sami presvedčení a aby sme sa jej s láskou venovali. Hlásanie evanjelia slovom, najmä ak je zaradené ako kázeň do eucharistickej obety, z ktorej čerpá osobitnú silu a presvedčivosť, má iste špeciálnu úlohu v evanjelizácii, a to do tej miery, v akej vyjadruje hlbokú vieru kazateľa a je preniknuté srdečnou láskou.“ (EN 43)

„Kristovo pôsobenie sa nás dotýka v našej plnej osobnej realite, radikálne nás pretvára a čini nás adoptívnymi Božími deťmi, ktoré majú účasť na jeho božskej prirodzenosti. Tým mení všetky naše vzťahy, našu konkrétnu situáciu vo svete i vo vesmíre a otvára ich pre život v spoločenstve s ním. Tento dynamizmus premeny, vlastný krstu, pomáha nám chápať dôležitosť katechumenátu, ktorý má dnes aj v spoločnostiach so starobylými kresťanskými koreňmi, v ktorých rastúci počet dospelých pristupuje k sviatosti krstu, jedinečný význam pre novú evanjelizáciu. Je to príprava na krst a na premenu celej existencie v Kristovi.“ (LF 42)

Cirkev vždy hlásala evanjelium. Evanjelizácia nie je len jednou z mnohých úloh, ktoré jej Pán Ježiš zveril, je samotnou podstatou Cirkvi. Bez evanjelizácie by nebolo Cirkvi. Rozhodnosť takéhoto vyjadrenia odhaľuje teologickú podstatu Cirkvi. Z poslania evanjelizovať sa v nedávnej minulosti zrodila výzva na „novú evanjelizáciu“,⁶ za ktorú má Cirkev prevziať zodpovednosť, keďže v dôsledku zmenenej kultúrnej situácie podstupujú kresťania proces radikálnej premeny, najmä v krajinách dávnej kresťanskej tradície. Môžeme konštatovať, že súčasný človek si uvedomuje, že už vstúpil do zreleho veku a teda dosiahol slobodu byť nezávislý a zodpovedný vo všetkých okolnostiach osobného, spoločenského a náboženského života. Táto situácia je ešte zrejmejšia, ak berieme do úvahy zložitost' vzťahov, v ktorých sa vo svetle globalizácie a rýchlosti šírenia informácií dnešný svet nachádza. Neobmedzené možnosti ovládať a meniť prírodu, každodenné využívanie vedeckých objavov a technických vynálezov, spolu s pluralizmom názorov, ktorý sa vymkol kontrole, to všetko súčasného človeka neurobilo veľkým, naopak oslabilo to jeho identitu. Je paradoxom, že vedomie zrelosti sa spája so skúsenosťou krehkosti. Pri hľadaní pravdy o živote a predstavách o budúcnosti sa človek stráca v mori informácií a vedomostí.⁷

Voči tomuto kultúrnemu kontextu nie sú odolní ani veriaci. Čo z toho plynie je dnes pred našimi očami. Jasne sa ukazuje odklon od krstnej viery, ktorý sa prejavuje mnohorakými spôsobmi: *náboženský analfabetizmus*, týkajúci sa aj veriacich, ktorí zaujímajú v profesionálnom živote dôležité miesta; *chýbajúca identita veriaceho*, keďže správanie veriacich je často v ostrom protiklade s ich vierou; *lahostajnosť* voči podieľaniu sa na živote spoločenstva, s následnou *stratou zmyslu pre spolupatričnosť* k Cirkvi; *relativistický pohľad* na obsah viery a morálky, ktorá z nej vyplýva. To všetko a ešte ďalšie skutočnosti nás nútia priznať krízu viery u pokrstených, a to v sociálnom a kultúrnom kontexte, ktorý bol v minulosti presiaknutý kresťanskou vierou, no teraz sa čoraz viac a čoraz rýchlejšie od nej

⁶ Porov. FISICHELLA, R.: *La nuova evangelizzazione. Una sfida per uscire dall'indifferenza*. Mondadori, Milano, 2011.

⁷ Porov. RAHNER, K.: *Scienza e fede cristiana*. Nuovi Saggi IX. Roma, 1984, s. 165 – 169.

oddeľuje. Táto situácia je najviac viditeľná v krajinách s dávnou kresťanskou tradíciou – no, žiaľ, nielen v nich – kde je ľahké stretnúť ľudí, ktorí boli formovaní kresťanstvom prostredníctvom samotnej kultúry, v ktorej žili, no nemali odvahu rozhodnúť sa pre vieru. V týchto krajinách sú však aj mnohí, ktorí nie sú ani pokrstení, a ďalší, ktorí sú síce pokrstení, ale necítia potrebu potvrdiť svoju vieru alebo uzavrieť kresťanské manželstvo.

Jednou z úloh novej evanjelizácie je v prvom rade oživiť vieru kresťanov, ktorí sú najbližšie ku kresťanskej komunite. Často sa ich viera javí ako žeravé uhlíky, ktoré síce tlejú, ale nevydávajú živý plameň, schopný poskytnúť oporu životu. Z rôznych dôvodov ich viera zoslabla a pre mnohých sa stala pre ich život nepodstatnou, a preto potrebuje nový impulz. Katechéza je teda priamo zodpovedná za nájdenie takých metód a obsahu, ktoré jej umožnia stať sa adekvátnou súčasťou procesu novej evanjelizácie, na ktorý sa Cirkev podujala, aby oslovila predovšetkým kresťanov dnešnej doby.

Katechéza, ako je známe, je ústredným momentom v živote Cirkvi. Už len z pohľadu na jej historický vývoj by bolo ľahké poukázať na základnú rolu, ktorú zohrávala pri odovzdávaní viery v rôznych dobách. Cez katechézu Cirkev ponúka kresťanom nielen ovocie viery, ktorá v priebehu stáročí narastá skrze čoraz hlbšie chápanie tajomstva. Skrze ňu ponúka veriacim aj možnosť upevniť si kresťanskú identitu, ktorá sa musí konfrontovať s novými výdobytkami kultúry a s duchom doby, aby dokázala ponúknuť zmysluplnú odpoveď. Ťažko je nájsť iné oblasti života Cirkvi, kde by bolo možné spolu s vývojom učenia overiť pastoračnú prax komunity a rast veriacich tak, ako to umožňuje katechéza. V istom zmysle sa katechéza stáva syntézou, okolo ktorej sa uskutočňuje život Cirkvi. Sila katechézy v skutočnosti závisí od teologickej hĺbky, ktorú dokáže sprostredkovať, tak v porozumení obsahu viery, ako aj v motivácii podporujúcej sviatostný život, ktorý v liturgii nachádza ten najvhodnejší priestor aby sa vyjadrilo samotné tajomstvo (*mystagógia*) a nakoniec tiež v tom, ako účinne prispieva k správne pochopeniu svedectva lásky, ktoré treba uchovávať v koryte nezištnosti, keď sa venuje všetkým bez toho, aby žiadala niečo späť. Nanovo premyslieť katechézu preto znamená nanovo premyslieť jej primárny vzťah k evanjelizácii, aby bolo správne pochopené jej miesto pri plnení úlohy upevňovania viery veriacich v tomto chýlostivom historickom momente.

Hovoriť o misionárskom rozmere katechézy v žiadnom prípade nie je len rétorikou, ale ide o zodpovednosť, ktorá zahŕňa všetkých, čo rôznymi spôsobmi prijali na seba túto službu v spoločnosti. To si vyžaduje venovať pozornosť – stále málo zdôrazňovanú –

formácii tých, ktorí sú povolání k tejto službe. Formácii, ktorá neoddeľuje obsah katechézy od života, ale spája ho s požiadavkou – vlastnou každému pokrstenému – uvedomovať si záväzok evanjelizácie. To však predpokladá primerané poznanie tohto obsahu, proporcionálne osobnému vývinu a vyjadrené svedectvom života. V tejto súvislosti by sme sa mali pýtať, nakoľko dnešná katechéza venuje pozornosť tomu, aby sprostredkovala uvedomenie si nového života, ktorý pramení z krstu a ktorý nás v Kristovi robí Božími deťmi. Práve v tomto sa prejavuje požiadavka urobiť *kresťanskú novosť* zrozumiteľnou. Jednou z centrálnych tém novej evanjelizácie je práve predstavovanie novosti, ktorú so sebou prináša stretnutie s Ježišom Kristom. Zdá sa, že kultúrny kontext, v ktorom žijeme, prekáža práve tomuto. Kresťanstvo sa považuje za obyčajné, za ovocie viac či menej šťastnej dejinnej tradície, no za neschopné ovplyvniť životy súčasných ľudí. V skutočnosti teologické skúmanie, ktoré chce zdôvodniť „novosť“ kresťanstva, ústi do možnosti nájsť takú antropológiu, ktorá by bola schopná poukázať na nový život v Kristovi ako na naplnenie hľadanie zmyslu, po ktorom človek túži. Katechéza by mala pripravovať a podporovať tento proces, poukazujúc na dôvody, ktoré sú základom kresťanského svedectva. Životný štýl kresťanov pretrvá len ako skutočná odpoveď na tieto požiadavky. Mali by sme sa však pýtať, ako je možné, že malú skupinu osôb v takom multikultúrnom meste ako bola Antiochia, rozpoznali natoľko, že to umožnilo po prvýkrát týchto učeníkov nazvať „kresťanmi“ (porov. Sk 11, 26), a dnes žije vo svete 1, 2 miliardy katolíkov bez toho, aby vzbudili, čo len zvedavosť a záujem o svoj životný štýl.

To všetko sa stáva ešte naliehavším, ak máme na mysli adresátov katechézy, ktorí predstavujú široké spektrum rozličných perspektív. Existuje katechéza rýdzo *sviatostná*, ktorá je zameraná na základnú kresťanskú výchovu a súvisí s iniciačnými sviatosťami – často redukovaná len na prvé sväté prijímanie a birmovanie – a občas sa zdá, akoby pohlcovala celé naše pastoračné úsilie. Existujú tiež modely katechézy, ktoré sa objavujú v rôznych skúsenostiach a možno ich zhrnúť pod pojmom „katechumenát“. Nechýbajú ani katechézy nazývané „permanentné“, ktoré majú za cieľ viesť kresťanov k prehĺbeniu a upevneniu viery. Je zrejmé, že táto rozmanitosť môže na jednej strane poukazovať na rozdrobenosť katechézy, no na druhej strane sa snaží rešpektovať požiadavky samotnej viery, ktorá si vyžaduje neustále premýšľanie a koherentnosť. Je pravdepodobné, že pokiaľ ide o novú evanjelizáciu, bude z našej strany potrebné venovať osobitnú pozornosť procesu *odovzdávania* viery. Zdá sa, že potreba novej evanjelizácie sa zrodila zo skutočnosti, že sa

prerušilo odovzdávanie viery, hlavne v rodine. Pochopenie príčin tohto javu, ktorý sa premieta do vážnej krízy viery, je úlohou, ktorú nemožno odkladať. Zároveň s tým bude totiž možné určiť, akú pozitívnu odpoveď by mala dať Cirkev, v akej forme a hĺbke uskutočňovať pastoračnú a zvlášť katechézu. Vieme, že najmä v Európe a v Severnej Amerike sa mnohí po prvýkrát približujú k viere ako dospelí. Skúsenosť týchto rokov je bohatá, plodná a s pozitívnymi výsledkami, ktoré si zaslúžia analýzu s cieľom pochopiť komplexnosť tohto javu. Je takisto pravda, že mnohých z nich kresťanstvo zasiahlo ako prvotné ohlasovanie, ktoré prijali v rozličných životných situáciách. Všetci sa zvlášť usilujme, aby sa toto ohlasovanie stalo prejavom konania celej kresťanskej komunity, ktorá pochopila nevyhnutnosť znovu nadobudnutia misionárskeho ducha, ktorý bol v minulých desaťročiach často opomínaný, a to nie bez negatívnych dôsledkov. Samozrejme, to ešte nie je katechéza, ale predsa to môže nadobudnúť štruktúru katechetického procesu, aby sa Kristovo tajomstvo nepredstavovalo roztrieštene, ale aby bolo systematicky zhrnuté, ako je to vlastné odovzdávaniu viery. Kríza viery – ktorú prežíva predovšetkým Západ a ktorá poukazuje na to, že mnohí pokrstení sa bez toho, aby vieru popierali, čoraz viac odcudzujú evanjeliu a cirkevnému spoločenstvu – nás núti nachádzať nové cesty katechézy, aby sa Turíce nestali zbytočnými.

V prípade, že sa komunita zapojí to tohto prvotného ohlasovania, znamená to, že tá istá komunita by mala byť schopná naznačiť aj ďalšiu cestu katechumena, aby nikto z tých, čo objavili hodnotu viery, neostal odkázaný len sám na seba. To by malo umožniť prehĺbiť, zdokonaľiť a oživiť vieru, aby ustavične dozrievala (porov. EN 54). Mohlo by ísť o čas milosti, zvlášť pre dospelých, pretože by boli postupne privedení k takému rozhodnutiu pre vieru, ktoré nie iba záležitosťou emócií, ale predstavuje úplné nasadenie sa v podobe *slobodného* a *opravdivého* rozhodnutia, ktoré sa koná s plným vedomím a v odovzdanosti Pánovi. Nemali by sme sa báť predkladať radikálnosť kresťanskej viery, ktorá spočíva práve v tomto novom živote, reálne darovanom pri krste. Každý prejav nasledovania Krista na ceste prikázaní a blahoslavenstiev musí predchádzať uvedomenie si *života milosti*, ktorý je darom. Dar Božieho života spočíva v láske, ktorá sa stáva viditeľnou a v úsilí o pripodobnenie vlastného života Kristovi.

To by malo byť jedným z cieľov, ku ktorým katechéza smeruje. Krstný život ako prejav učeníctva je *novým životom* toho, kto sa zriekol hriechu, zriekol sa uskutočňovať vlastný život podľa vzoru tohto sveta, aby mohol žiť ako učeník v komunite učeníkov. Ako vidíme,

obrátenie pri ponuke nového života – Božej lásky – umožní opäť spojiť evanjelizáciu s katechézou. Proces dozrievania vo viere je procesom evanjelizácie vedúcej k objaveniu novosti viery a pripojeniu sa k nej, aby bolo možné okúsiť jej bohatstvo.

Práve tu sa znovu objavuje celý existenciálny význam Božieho slova ako základu našej veriacej existencie. Chápanie a prežívanie tohto Slova v Cirkvi umožňuje, aby bol každý veriaci schopný ho verne a živo odovzdávať. To nám pripomína Druhý vatikánsky koncil, keď hovorí:

„Cirkev totiž v priebehu vekov neprestajne smeruje k plnosti Božej pravdy, kým sa na nej nespĺnia Božie slová [...] Takto Boh, ktorý kedysi prehovoril, neprestajne sa zhovára s nevestou svojho milovaného Syna a Duch Svätý, skrze ktorého živý hlas evanjelia zaznieva v Cirkvi a prostredníctvom nej vo svete, uvádza veriacich do plnej pravdy a dáva Kristovmu slovu bohato v nich prebývať.“ (DV 8)

V tomto procese odovzdávania viery hrá katechéza určite prvoradú úlohu. Kresťanské spoločenstvo, ktoré sa už 2000 rokov pýta, ako verne odpovedať na Pánov príkaz – ísť do celého sveta, hlásať evanjelium a robiť učeníkov z tých, čo uveria (porov. *Mt 28, 19*) – nachádza v procese katechézy významný krok v úsilí o vlastnú obnovu. Katechéza prispieva aj k nájdeniu primeraných foriem ohlasovania, aby mohlo byť evanjelium chápané ako Božie slovo, ktoré zachraňuje. Práve stadiaľto vychádza nevyhnutnosť novej evanjelizácie, ktorá búcha na dvere našich komunit a žiada nás, aby sme neustrnuli v prijatých pozíciách, ktoré už zastarali a stratili akýkoľvek vplyv, ale aby sme sa angažovali za nový model odovzdávania viery. Nie pre vášeň k novotám, ale pre prvenstvo kresťanskej novosti, ktorá nemôže byť znehodnotená našou lenivosťou. Kresťanská novosť je dielom Ducha Svätého; je milosťou, ktorá posilňuje „podlomené kolená“ (*Iz 35, 3*), je „mocou z výsosti“ (*Lk 24, 49*), je „silou, ktorá premieňa“ (*Hermasov Pastier*, Pr. 11, XLIII 20-21).

Ako prví majú pochopiť, o čo pri tejto úlohe ide, biskupi. Nie náhodou načrtoval koncil obnovu katechézy v dekrétu o pastierskom poslaní biskupov:

„Kresťanskú náuku majú biskupi predkladať spôsobom zodpovedajúcim potrebám čias, teda tak, aby dala odpoveď na ťažkosti a problémy, ktoré dnešných ľudí najväčšmi trápia a znepokojujú. Nech túto náuku aj bránia a nech učia i veriacich obraňovať a šíriť ju. Nech sa usilujú pri hlásaní kresťanskej náuky používať rozmanité prostriedky, ktoré sú dnes naporúdzi, a to predovšetkým kázanie a vyučovanie katechizmu, ktoré majú vždy prvé miesto [...] Nech biskupi bedlia, aby sa katechetické vyučovanie s horlivosťou poskytovalo tak deťom, dospievajúcim a mládeži, ako aj dospelým. Jeho cieľom je, aby sa pomocou náuky viera stala živou, uvedenou a činorodou. Nech pritom dbajú, aby sa zachoval správny spôsob a vhodný postup, a to nielen čo sa týka preberanej látky, ale aj povahy, schopnosti, veku a

životných podmienok poslucháčov, a aby sa toto vyučovanie zakladalo na Svätom písme, Tradícii, liturgii, na Učiteľskom úrade a na živote Cirkvi. Okrem toho nech sa starajú, aby sa katechéti na svoju úlohu náležite pripravili, a teda aby dôkladne poznali učenie Cirkvi...“ (CD 13-14)

Ako si môžeme všimnúť, Druhý vatikánsky koncil poukazuje na základné prvky, ktoré sú syntézou novej evanjelizácie a katechézy. Tento fakt nadobúda aj mimoriadny metodologický význam. Pri oživení katechézy spojenej s procesom novej evanjelizácie sa v prvom rade požaduje niečo od biskupov, pretože z pozície svojho úradu môžu vydať kvalifikované usmernenia pre pastoračiu v ich miestnej Cirkvi. Osobitnou úlohou našej biskupskej služby je konať tak, aby Božie slovo uprostred nášho ľudu rástlo a aby sa v nepretržitej tradícii Cirkvi stalo pochopenie Písma pre veriacich bohatstvom viery, lásky a nádeje. Od prvých storočí našej histórie boli biskupi protagonistami katechézy. Stačí poukázať na sv. Augustína a jeho *De catechizandis rudibus*, na *Katechézy* Cyrila Jeruzalemského, či na *Oratio catechetica magna* od Gregora Nysského, alebo *Explantatio symboli* sv. Ambróza a *Krstné katechézy* Jána Zlatoústeho. Nemôžeme zabudnúť ani na Teodora z Mopsuestia alebo katechetické texty Petra Kanízia, Róberta Bellarmína, či Jána z Avily – aby sme uviedli aspoň niekoľkých spomedzi najviac známych autorov, čím chceme poukázať na spoločné úsilie v oblasti katechézy na Východe i Západe. Ak sa k tomu pripojí aj katechéza, ktorú pápež robí každú stredu pre tisíce osôb, je namieste sa pýtať, či neprišiel čas, aby biskup opäť vzal na seba vo svojej katedrále úlohu prvého katechéty, odovzdávajúc bohatstvo múdrosti a duchovnosti, ktoré obohatí a prehĺbi vieru. Stal by sa konkrétnym príkladom angažovania sa za novú evanjelizáciu uskutočňovanú cez ohlasovanie a katechézu, ktorá má navrátiť zápal mnohým kňazom, diakonom, rehoľníkom a rehoľníckam, laikom a laičkám, ktorí denne, neúnavne, dobrovoľne, veľkodušne a presvedčivo prispievajú ku katechéze.

Ako s veľkou prezieravosťou a prorockou silou napísal pápež Pavol VI.:

„Svet premnohými spôsobmi dáva najavo, že odmieta Boha. A predsa - aj keď je mienka mnohých opačná - svet hľadá Boha po cestách, ktoré by sme nepredvídali, a bolestne cíti jeho nedostatok. Tento svet volá po hlásateľoch evanjelia, ktorí by hovorili o Bohu, ktorého sami osobne spoznali ako dôverne blízkeho, ktorého akoby videli. Svet od nás žiada a očakáva prostý život, ducha modlitby, lásku ku všetkým, najmä voči deťom a chudobným, poslušnosť a pokoru, sebazaprenie a hlásanie radostnej zvesti. Bez týchto znakov svätosti naša reč ťažko prenikne k srdcu súčasného človeka, naopak, hrozí nebezpečenstvo, že bude prázdna a jalová.“ (EN 76)

Otvoriť srdce a myseľ nášho súčasníka, aby mohol zistiť, aký dôležitý je Boh pre jeho vlastný život, a aby mohol uveriť v Ježiša Krista – to je cieľ novej evanjelizácie a tiež primárny obsah katechézy. To však bude možné len v takej miere, v akej muži a ženy, ktorí prevezmú zodpovednosť za evanjelizáciu a katechézu, dokážu sami byť svedkami stretnutia s Kristom. Len ak si necháme rozohriať srdce jeho láskou a osvietiť myseľ jeho slovom, potom bude nanovo priechodná a vyrovnaná cesta k našim súčasníkom. Aby sa tak stalo, je rozhodujúce znovuobjaviť prvenstvo svedectva, a to nie tak slovom, ako životom. Je dôležité, aby sa každý náš deň vyznačoval túžbou potvrdiť svoju vieru tým, že sa pre ňu nanovo rozhodneme v dôvernej láske v zmŕtvychvstalého Pána.

Mons. Rino Fisichella

Z talianskeho originálu preložila sr. Karola Dravecká,
odborná spolupráca Mária Spišiaková